

Z právní praxe.

Přehled rozhodnutí nejvyššího soudu.

A. Ve věcech civilních.

I. Občanské právo.

Zákon o pojistné smlouvě ze dne 3. července 1934, čís. 145 Sb. — Pro platnost pojistné smlouvy je nerozhodné, že navrhovatel v pojistném návrhu blíže neoznačil, jaký svůj vlastní zájem hodlá jako pojistník pojistiti. Neoznámil-li navrhovatel při uzavírání pojistné smlouvy svůj vlastní pojistný zájem a nejsou-li ani jinak odstraněny pochybnosti v tom směru, je míti za to, že pojištění bylo uzavřeno na cizí účet. — Nabyli-li ten, kdo byl dosud při pojištění nemovitosti proti škodě pojistníkem na cizí účet, nemovitosti té ve smyslu § 65 zák. o poj. smlouvě, došlo k zániku pojistné smlouvy na cizí účet a nabyvatel jest oprávněn pojistný poměr vypověděti. Takovým nabyvatelem nemovitosti jest i její vydražitel v exekuční dražbě. (Rozh. ze dne 8. ledna 1942, Rv II 301/41.)

Náležitosti písemnosti rukojemského prohlášení (§ 1346, odst. 2 obč. zák.) bylo vyhověno, podepsal-li ten, kdo uzavřel ústní smlouvu rukojemskou, v úmyslu zavázati se písemně jako rukojmí dluhopis, do něhož byla sice dodatečně, avšak s jeho svolením, napsána před jeho podpis stať obsahující jasné prohlášení rukojemské. (Rozh. ze dne 22. ledna 1942, Rv II 395/41.)

Měl-li podle výslovného znění mimosoudní výpovědi z bytu dané 4. dubna 1941 nájemní poměr skončiti dne 14. července 1941, je na ni užiti ustanovení § 6, odst. 1 a 3 nař. čís. 248/1941 Sb. (Rozh. ze dne 27. ledna 1942, Rv I 1361/41.)

Pro ujednání předkupního práva, nechť se děje smlouvou vedlejší či samostatnou, není předepsána forma notářského spisu, třebaž bylo ujednáno mezi manžely. — Má-li úmluva, již byl rozšířen obsah předkupního práva k nemovitostem i na jiné druhy zcizení, než byly uvedeny v původní smlouvě, nabytí věcného účinku proti třetím osobám, jest nezbytno, aby byla sepsána ve formě vkladuschopné listiny a aby bylo podle této listiny rozšíření předkupního práva zapsáno v pozemkové knize. (Rozh. ze dne 28. ledna 1942, R I 680/41.)

Úmluva obchodníka, oprávněného dodávati podle předpisů o řízeném hospodářství (vládní nařízení ze dne 18. září 1939, čís. 206 Sb.) spotřebitelům potravin, s poskytovatelem úvěru, podle níž se má zboží koupené za zapůjčené peníze a podléhající řízenému hospodářství státi vlastnictvím poskytovatele úvěru, je neplatná. Touto úmlouvou nestala se však neplatnou i trhová smlouva mezi obchodníkem a velkoobchodníkem, dodávším onomu zboží na odběrní lístky. (Rozh. ze dne 28. ledna 1942, Rv I 1360/41.)

Pronajimatel, byť i právem zadržoval vnučené a popsané věci v nájemní místnosti (§ 1101 obč. zák.), má proti nájemci jen potud nárok na náhradu újm, vzešlé tím, že nemůže místnost pronajmouti jinému zájemci, pokud jí sám nemohl odvrátiti jinakým exekučním opatřením proti nájemci a pokud ho v tomto směru nestíhá také zavinění. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, R I 700/41.)

Jen taková nezkrocená divoká zvířata jsou věci ničí, která mají na zdejší území podmínky ke svému životu na svobodě a která se tu vyskytují nebo alespoň se snadno mohou vyskytnouti. — Nejsou však jimi taková zvířata, jež by se u nás těžce aklimatisovala a o nichž může každý snadno seznati, že přišla na svobodu jen uniknutím ze zajetí. Tato zvířata stávají se věci ničí teprve, až je vlastník opustí. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Rv I 919/41.)

Opřel-li žalobce v téže žalobě svůj nárok na zaplacení peněz především o poměr smluvní a pouze eventuálně o právní důvod podle § 1431 obč. zák., lze o žalobním nároku s hlediska tohoto důvodu jednati teprve tehdy, když bylo zjištěno a vysloveno, že zažalovaný nárok z důvodu smluvního žalobci vůbec nepřisluší. (Rozh. ze dne 2. února 1942, Rv II 315/41.)

Pohlavní styky snoubenců je s hlediska § 1328 obč. zák. posuzovati stejně jako u osob nezasnoubených. — Opírá-li žena nárok na náhradu škody podle § 1328 obč. zák. o mužovu lest, nemá otázka její pohlavní neporušenosti významu. — Vzájemný poměr ženina nároku podle § 46 a § 1328 obč. zák. (Rozh. ze dne 5. února 1942, Rv I 574/41.)

Pro žalobní nárok pojištěncovy manželky na výplatu části manželova starobního důchodu, uplatňovaný proti Všeobecnému pensijnímu ústavu a opřený o závazek tohoto ústavu podle § 1400 obč. zák. vzniklý přijetím poukazu založeného soukromoprávním smírem mezi pojištěncem a jeho manželkou, je pořad práva přípustný. — Nelze-li míti podle znění uzavřeného smíru za to, že strany zamýšlely založiti závazek Všeobecného pensijního ústavu z poukazu a že tento projevil vzhledem ke svému zvláštnímu postavení a poměru, vůli plniti jako přímý dlužník manželčin, byl Všeobecný ústav oprávněn, zakázal-li mu manžel-pojištěnec plniti manželce, složiti příslušnou částku s účinky § 1425 obč. zák. k soudu. (Rozh. ze dne 10. února 1942, Rv I 310/39.)

Ústřední sociální pojišťovna (§ 246, odst. 2 zákona o sociálním pojištění č. 221/1924 Sb. ve znění vládního nařízení č. 112/1940 Sb.) má přímý nárok proti škůdci na náhradu dávky, kterou je povinen poskytnouti, a to až do výše náhradního nároku pojištěncova nebo jeho pozůstalých. O tento nárok Ústřední sociální pojišťovny se snižuje náhradní nárok poškozeného (jeho pozůstalých) proti škůdci. — Výpočet náhradního nároku manželky usmrčeného pojištěnce proti škůdci, jestliže pojištěnec škodu spoluzavinil. (Rozh. ze dne 10. února 1942, Rv I 1222/41.)

Jde-li o výpověď, která byla dána a nabyla právní moci za účinnosti vl. nař. čís. 248/1941 Sb., nemusí pronajimatel při povolení exekuce vyklopením prokazovati, že nejde o byt podléhající ochraně nájemníků. Námitka, že byt podléhá ochraně nájemníků, je, pokud jde o takovou výpověď, námitkou hmotněprávní, kterou nelze uplatniti teprve v řízení exekučním. (Rozh. ze dne 18. února 1942, R I 37/42.)

Elektrárenský podnik odpovídá za škodu vzniklou výbuchem transformátoru i tehdy, splnil-li sice všechny vydané předpisy, neučinil-li však všechna opatření, jichž je kromě přímo předepsaných opatření zapotřebí

pro úplnou bezpečnost lidí, pokud jsou možná a pokud je škoda odvrátitelná. (Rozh. ze dne 19. února 1942, Rv II 257/41.)

Vnucený správce podle vládního nařízení ze dne 21. března 1939, čís. 87 Sb., o správě hospodářských podniků a o dozoru nad nimi, je úředně ustanoveným zástupcem držitele podniku ve správě tohoto podniku, při níž má konati opatření, k nimž je zmocněn, na místě držitele. — Byl-li držitel podniku jeho vlastníkem, zůstává i nadále vlastníkem a subjektem případného závazku, pozbývá však ustanovením vnuceného správce oprávnění jednati před soudy a úřady o věcech, týkajících se podniku daného do správy, a to i když jde o závazek vzniklý před zavedením vnucené správy. — Jde o zmatečnost podle § 477, čís. 5 c. ř. s., nezastupoval-li ve sporu, v němž jde o nárok z provozování podniku daného do správy, žalovaného vlastníka podniku vnucený správce. (Rozh. ze dne 24. února 1942, Rv I 1551/40.)

Nebyl-li vyvlastňovací nález podle zákona o stavebním ruchu ze dne 26. března 1936, čís. 65 Sb. vydán i proti vlastníku pozemku, s nímž je spojeno právo služebnosti odvádění dešťové vody po vyvlastňovaném pozemku, nezaniká toto právo vyvlastněním služebného pozemku. — Vyvlastněním pozemku zanikají samočinně jen ona práva vázající na tomto pozemku, která náležejí osobám vyvlastněním nepřímo postiženým. (Rozh. ze dne 24. února 1942, Rv I 1390/41.)

Dílo advokáta je ve smyslu § 1170 obč. zák. skončeno, bylo-li skončeno provádění toho, čím byl stranou v určité její záležitosti pověřen, i když je činnost při tom zasáhla do více soudních řízení, jež neskončila ve stejnou dobu. (Rozh. ze dne 3. března 1942, Rv I 539/41.)

I při reálním dělení nemovitosti. připsané v pozemkové knize několika spoluvlastníkům, na samostatné fyzické části, jež mají býti zapsány do zvláštních vložek jako výhradně vlastnictví jednotlivých spoluvlastníků třebas podle poměru jejich dosavadních podílů, je postupovati podle zákona ze dne 6. února 1869, čís. 18 ř. z. o knihovním dělení nemovitostí. I takovýmto dělením se zasahuje do práv zástavního věřitele, a to i tenkrát, vázne-li zástavní právo za jeho pohledávku jen na ideálním podílu některého spoluvlastníka. — Bylo-li při knihovním provedení dílčí smlouvy žádáno toliko o odepsání části knihovního tělesa, odpovídající ideálnímu spoluvlastnickému podílu, do nové vložky, nelze povolití odepsání s přenesením břemena, vázajícího na jiné ideální části děleného knihovního tělesa jako společné hypotéky. (Rozh. ze dne 5. března 1942, R II 1/42.)

Odpovědnost za škodu, způsobenou provozem motorového vozidla, přechází za podmínek a s účinky uvedenými v § 45, odst. 1, poslední věta zákona ze dne 26. března 1935, čís. 31 Sb. o motorových vozidlech, jen tehdy na osobu, která je převzala do opravy, je-li oprávněna k opravám motorových vozidel. (Rozh. ze dne 9. března 1942, Rv I 586/41.)

Udělí-li ministerstvo, do jehož působnosti náleží hospodářský podnik spravovaný vnuceným správcem zřízeným podle vládního nařízení ze dne 21. března 1939, čís. 87 Sb. o správě hospodářských podniků a dozoru nad nimi, svolení k právním jednáním, která svou povahou nespádají bezprostředně do správy podniku v užším slova smyslu, nýbrž mají širší rozsah (zřízení podniku), je vnucený správce z moci, jež je mu dána uvedeným nařízením, jeho ustanovením za správce a svolením příslušného úřadu, oprávněn provéstí schválené právní jednání na místě držitele podniku nebo jeho zákonného zástupce, a to i takové, k němuž by jinak zákonný

zástupce držitele podniku potřeboval svolení poručenského (opatrovníckého soudu). (Rozh. ze dne 10. března 1942, R I 66/42.)

Výpovědi dané přede dnem nabytí účinnosti vládního nařízení ze dne 26. června 1941, č. 248 Sb. (1. července 1941) tak, že se nájemní poměr má skončiti před 1. červencem 1941, nespádají pod ustanovení § 6 uved. nař. ani tehdy, nenabyla-li výpověď v den účinnosti uvedeného vl. nař. ještě právní moci. — Dobu od skončení nájemní smlouvy podle výpovědi do vyklizení nelze pokládati za dobu nájemního poměru. (Rozh. ze dne 11. března 1942, R II 23/42.)

Není třeba, aby postupní listina, podle níž se žádá za vklad převodu hypotekární pohledávky, byla spolupodepsána i vlastníkem hypotéky. (Rozh. ze dne 12. března 1942, R I 694/41.)

Žaloby o pokrevní původ jsou přípustné bez zvláštního zkoumání, zda má žalobce na zjištění těchto skutečností právní zájem ve smyslu § 228 c. ř. s. O zjištění pokrevního původu lze žalovati nejen tehdy, popírá-li se původ rasový, nýbrž i v tom případě, popírá-li někdo vůbec svou příslušnost k určité rodině nebo rodu. — Vzájemný poměr žaloby podle §§ 158 a 159 obč. zák. a žaloby na zjištění pokrevního původu podle vládního nařízení ze dne 7. května 1941, čís. 180 Sb., kterým se vydávají některé předpisy ve sporech o rodový nebo pokrevní původ. (Rozh. ze dne 13. března 1942, R I 33/42.)

Staniční nástupiště je trati ve smyslu § 196, odst. 1 zákona ze dne 20. května 1937, čís. 86 Sb. o drahách. — Jde o jev, kterým se navenek projevila nebezpečnost vlastní železniční dopravě, byl-li na nástupišti umístěn předmět sloužící k provozu dráhy tak, že jej nebylo při nastupování do vlaku ve tmě viděti. (Rozh. ze dne 16. března 1942, Rv II 367/41.)

Rozhodnutí o ztrátě protektorátní příslušnosti, zabavení jmění a jeho propadnutí ve prospěch Německé říše má za následek ztrátu veškerých singulárních oprávnění nakládati s věcmi a právy patřícími k zabavenému a propadlému jmění; obecná způsobilost býti stranou ve sporu ani obecná způsobilost procesu není uvedeným rozhodnutím dotčena. — Došlo-li k vydání takového rozhodnutí proti procesní straně za sporu, jehož předmětem je součást zabaveného a propadlého jmění, nelze, nevstoupila-li Německá říše do tohoto sporu, žalobu věcně vyřídit, a to ani tehdy, když rozhodnutí bylo vydáno teprve za dovolacího řízení. (Rozh. ze dne 17. března 1942, Rv I 841/40.)

I manželské matce rozloučené z její viny přísluší nárok podle § 16 obč. zák., jde-li o porod dítěte, jemuž svědčí domněnka § 138 obč. zák. O návrhu je rozhodnouti v řízení nesporném. (Rozh. ze dne 19. března 1942, R I 719/41.)

Třídenní lhůta stanovená k ohlášení nároku na náhradu škody způsobené zvěří v § 49 vládního nařízení ze dne 21. března 1941, čís. 127 Sb. o myslivosti je hmotněprávní lhůtou propadnou a neplatí pro náhradní nároky vzniklé před platností uvedeného vládního nařízení. (Rozh. ze dne 19. března 1942, R I 39/42.)

Jde o smlouvu občanského práva o smírčím, pojaly-li strany do závěrečného listu, jímž se podrobily zvyklostem určité plodinové bursy, zachovávaným při dodávkách obilí ve velkém, doložku, že dodané obilí musí býti převzato i kdyby nevyhovovalo prodejním podmínkám, avšak se srážkou, jejíž výši stanoví podle méněcennosti zboží rozhodčí soud této bursy provedením expertisy. Touto smlouvou jsou strany vázány, dokud od ní souhlasně neustoupily nebo dokud nebyla prohlášena pořadem práva za neplatnou. (Rozh. ze dne 19. března 1942, R II 262/41.)

Snížený provoz garáží a jejich zmenšená výnosnost, způsobená omezeními souvisícími s válkou, neodůvodňují samy o sobě nájemcův nárok na slevu činžě podle § 1105 obč. zák. (Rozh. ze dne 21. března 1942, Rv I 791/41.)

V plné moci k prodeji celého pozemku není obsažena i plná moc k prodeji některé jeho části, byť i odpovídala ideálním podílům určitých spoluvlastníků tohoto pozemku. (Rozh. ze dne 23. března 1942, Rv I 1016/41.)

Ustanovení § 413 obč. zák. chrání jen založené právo, nikoliv rybářství vůbec. — I osoba oprávněná toliko k užívání práva rybolovu (nájemce) může vydržeti jako osobní služebnost právo vstupu na cizí pobřežní pozemek, počne-li toto právo vykonávatí vlastním jménem, a jsou-li splněny zákonné předpoklady vydržení. — Pro poctivost držby nestačí, že je držiteli neznám nedostatek práva, nýbrž je nutno, aby mu nebyly známy ani okolnosti, z nichž měl souditi, že nemá práva. — K počátku držby nutné k vydržení práva spolkem zastoupeným jeho členy je potřeba, aby členové měli vůli vykonávatí obsah práva pro spolek a aby spolek projevil svými představiteli vůli, aby jeho členové vykonávali právo jako jeho právo a pro něj. (Rozh. ze dne 25. března 1942, Rv I 1453/40.)

Náhradního nároku podle § 47 zákona ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. z. z roku 1888, o úrazovém pojištění dělníků, nabývá úrazová pojišťovna dělnická již podnikovým úrazem a nevyžaduje se, aby též zaplatila dávky. — Již pouhá škůdcova vědomost o tom, že jde o podnikový úraz, vylučuje, pokud jde o část pojištěncova nároku na náhradu škody, příslušející úrazové pojišťovně, jeho dobrou víru a ochranu podle § 1395 obč. zák. při placení poškozenému pojištěnci. — Úrazové pojišťovně přísluší v rámci uvedeného nároku i náhrada léčebného důchodu, který za ni založila nemocenská pojišťovna, provádějící léčení, který je však povinna nésti úrazová pojišťovna. — Pro náhradní nárok úrazové pojišťovny platí tříletá promlčecí lhůta; k jejímu počátku je potřeba takové vědomosti úrazové pojišťovny o té části škody poškozeného, která na ni přešla, aby stačila k podání žaloby; tato možnost nastává teprve vydáním výměru o odškodném po skončeném šetření. — V uvedené promlčecí lhůtě musí úrazová pojišťovna uplatniti i škodu do budoucnosti, pokud je jí známa. (Rozh. ze dne 25. března 1942, Rv II 160/41.)

Úrazová pojišťovna dělnická je oprávněna požadovati na osobách, odpovídajících za úraz způsobený jejímu pojištěnci, náhradu za důchody, které je povinna vypláceti jako nositelka úrazového pojištění, i pokud dospívají teprve po vydání rozsudku prvé stolice. (Rozh. ze dne 25. března 1942, Rv II 264/41.)

Zákon ze dne 26. března 1935 čís. 81 Sb. o jízdě motorovými vozidly. — Zákonným zástavním právem na pohledávce provozovatele motorového vozidla vůči pojistiteli podle § 54 uvedeného zákona nezískává ten, kdo byl provozem motorového vozidla poškozen, přímý nárok vůči provozovateli pojistiteli; teprve zabavení a přikázání náhradního nároku provozovatela (pojistníkovy) proti pojistiteli z důvodu odpovědnostního pojištění, opravňuje poškozeného ke všem opatřením, jež slouží k tomu, aby přikázaná pohledávka byla poddlužníkem zapravena, zejména žádati zaplacení, pokud přikázaná pohledávka trvá po právu a je dospělá. — Platil-li pojistitel jako poddlužník věřiteli poškozeného na základě exekuce zabavením a přikázáním nároku poškozeného proti provozovateli pojistiteli, vedené dříve, než bylo poškozenému povoleno zabavení a přikázání pohledávky provozovatele motorového vozidla proti

pojistiteli, nezanikla pohledávka poškozeného proti pojistiteli placením. (Rozh. ze dne 25. března 1942, Rv II 324/41.)

Instituce věrné ruky. — Došlo-li k postupu pohledávek k věrné ruce, přísluší postupníkovi tatáž práva, jako by to byly jeho vlastní pohledávky; jen ve vnitřním poměru je vůči věřitelům, jichž je věrnou rukou, obligačně omezen tím, že postoupených pohledávek musí použití v zájmu jejich a nikoliv v zájmu vlastním. — Postup pohledávky k věrné ruce zakládá pro postupníka právo, jež nedopouští výkon exekuce na postoupenou pohledávku. (Rozh. ze dne 26. března 1942, Rv I 572/41.)

Je-li osoba obmysleného odkazovníka nejistá, není pouhé nevydání odevzdací listiny dostatečným zajištěním takového odkazu. — Jde však o nezákonnost, nařídil-li pozůstalostní soud v takovémto případě knihovní zajištění odkazu dříve, než dědic vykonal právo volby podle § 651 obč. zák., nebo než pozůstalostní soud rozhodl, kterému určitému odkazovníku má odkaz připadnouti a býti vyplacen. (Rozh. ze dne 27. března 1942, R I 374/41.)

Uplata, příslušející notáři za jeho činnost jako soudního komisaře, není odměnou (honorářem) zástupce, nýbrž úřednickým poplatkem. — Úmluva, kterou uzavřel notář jako soudní komisař před vyměřením poplatků soudem s účastníkem řízení, povinným k jejich placení, o výši těchto poplatků je neplatná bez rozdílu, zda byla ujednána odměna vyšší nebo nižší než poplatek odpovídající sazbě. (Rozh. ze dne 1. dubna 1942, R I 440/41.)

II. Pracovní právo.

Vyhláška ze dne 4. října 1940, Úřední list čís. 233 z roku 1940 o úpravě mzdových a pracovních podmínek pro zaměstnance v živnostech pekařských. — I pro pekařské živnosti zůstává práce noční výjimečnou a má býti placena, pokud nejde o podniky, v nichž by se pracovalo ve dvou nebo třech směnách, s příplatkem 50%. (Rozh. ze dne 2. února 1942, Rv I 1392/41.)

Ve sporu z pracovního poměru s předmětem sporu o hodnotě nepřesahující 300 K musí býti zásadní význam rozhodnutí a všeobecný zájem na rozhodnutí nejvyššího soudu odůvodněny odvolacím soudem konkrétními skutečnostmi. (Rozh. ze dne 2. března 1942, Rv I 64/42.)

K okamžitému zrušení služebního poměru podle § 34, čís. 2 zákona o soukromých zaměstnancích ze dne 11. července 1934, čís. 154 Sb., je zaměstnavatel oprávněn jen tehdy, je-li zaměstnanec neschopný konati práce, ke kterým je povinen, a stalo-li se tak z jeho viny. (Rozh. ze dne 3. března 1942, Rv I 1342/41.)

Zákon o soukromých zaměstnancích ze dne 11. července 1934, č. 154 Sb. Není nutné, aby při pracovním poměru na určitý čas bylo kalendářně stanoveno, do kdy má pracovní poměr trvati, stačí, je-li doba trvání takového poměru objektivně zjištělná, nejsou ponechána libovolnému nazírání některé ze smluvních stran. — Zda lze výrazem „do ukončení měřičských prací“ určití trvání pracovního poměru na dobu objektivně zjištělnou, je otázkou znaleckou. (Rozh. ze dne 17. března 1942, Rv I 49/42.)

III. Obchodní právo.

Usnesla-li se správní rada akciové společnosti platně na tom, že nesplní-li dosavadní akcionáři všech podmínek k úpisu nových akcií, zanikne jejich právo na nové akcie bez jakéhokoliv náhradního nároku,

a bylo-li toto usnesení řádně uveřejněno, zaniklo s uvedenými následky upisovací právo vlastníka akcií, který je v upisovací lhůtě neuplatnil, bez ohledu na to, že snad nemohl podmínkám vyhověti proto, že nebyl v držení akcií, které bylo předpokladem uplatnění upisovacího práva. (Rozh. ze dne 2. ledna 1942, Rv I 449/41.)

Jest věcí žalovaného směnečného dlužníka, aby vznesl námitky a podal důkaz o tom, že nenastal případ směnečného zajištění z krycích smének a že zažalovaná směnečná pohledávka buď vůbec nebo v zažalované výši neexistuje. (Rozh. ze dne 2. ledna 1942, Rv II 469/41.)

Směnečný dlužník, který se akceptem směnky zastřeně zaručil za spoludlužníky (akceptanty) z téže směnky, vstupuje za podmínek § 1358 obč. zák. do práv uspokojeného směnečného věřitele; nevádí, že pro rukojemskou smlouvu není splněna písemná forma (§ 1346, odst. 2 obč. zák.). (Rozh. ze dne 12. ledna 1942, Rv I 300/41.)

Zkoušený zubní technik není kupcem ve smyslu čl. 4 a 271, čís. 1 obch. zák. a nelze na něho užítí ustanovení § 7 uvoz. zák. ve znění zákona z 13. října 1928, čís. 183 Sb. (Rozh. ze dne 19. března 1942, R II 12/42.)

IV. Jurisdikční norma a soudní řízení sporné.

Oprávnění k odvolání má jen strana procesní a osoby, jimž civilní řád soudní k tomu zvláště propůjčuje právo. — Tím, že předvolání k roku o pokračování v ústním jednání a rozsudek byly doručeny omylem osobě od žalovaného rozdílné, nestala se ještě tato osoba stranou ve sporu a nenabyla oprávnění k podání odvolání. (Rozh. ze dne 3. ledna 1942, R I 661/41.)

Nárok na zjištění, že domovník podléhal po určitou, již uplynulou dobu nemocenskému a starobnímu pojištění a že majitel domu byl povinen přihlásiti ho k tomuto pojištění, nelze uplatňovati pořadem práva. (Rozh. ze dne 5. ledna 1942, Rv I 1135/41.)

Proti starostovi obce v Čechách nelze se, nenabyl-li výrok dohlédacího úřadu o povinnosti starostově k náhradě škody právní moci, domáhati pořadem práva náhrady škody, uplatňované proto, že starosta nezaplatil přes upomínku pojišťovny včas pojišťovací premii, kterou měla obec zaplatiti podle pojišťovací smlouvy o pojištění obecní pokladny proti vloupání, že choval v pokladně větší hotovost, než kolik bylo kryto pojištěním a že nechal marně projíti šestiměsíční preklusivní lhůtu k podání žaloby na pojišťovnu, když tato odmítla z pojistné smlouvy plniti. (Rozh. ze dne 8. ledna 1942, R I 667/41.)

Nepovažoval-li odvolací soud, přezkoumávaje zjištění soudu prvé stolice a shledávaje je správným, za potřebné opakovati důkazy výsledkem svědků a stran, o nichž procesní soud po změně senátu rozhodl, že nebudou znovu prováděny, nýbrž vyloženy na základě protokolů (§ 412, odst. 2 c. ř. s. ve znění nov. čís. 161/1936 Sb.), jde o hodnocení důkazů, které dovolací soud nemůže přezkoumávati. — § 412 c. ř. s. nerozpoznává, zda jde o důkaz výsledkem stran, či o jiné důkazy. (Rozh. ze dne 27. ledna 1942, Rv I 757/41.)

O neshodě mezi spoluvlastníky společné nemovitosti (domu), která se týká otázky, co se má pokládati za výtěžek společné věci, na němž spoluvlastníci participují, nelze rozhodovati v řízení nesporném. (Rozh. ze dne 5. února 1942, R I 727/41.)

Rozhodl-li o nutné delegaci (§ 30 j. n.) sborový soud jako soud prvé stolice, nelze proti jeho usnesení, ani proti usnesení rekursního soudu

podati v otázce delegace rekurs do soudního protokolu, třebaž spor, jehož se delegace týká, jest veden u okresního soudu. Rekurs podaný do soudního protokolu nelze doplniti advokátovým podpisem. (Rozh. ze dne 12. února 1942, R II 255/41.)

Provozovatel motorového vozidla (jeho právní nástupce), který byl s provozovatelem druhého motorového vozidla pravoplatně odsouzen k solidárnímu placení renty osobě poškozené střetem obou motorových vozidel, není ve sporu této osoby proti provozovateli druhého motorového vozidla o zvýšení renty intervenientem podle § 20 c. ř. s. na straně tohoto provozovatele, i když s ním uzavřel smír, který se zavázal přispívati mu na rentu částkou, jejíž výše je závislá na výši renty placené žalovaným provozovatelem poškozenému. (Rozh. ze dne 18. února 1942, R I 7/42.)

Svátek Božího těla, připadající na 12. června 1941, byl zbaven přeložením na neděli 15. června 1941 povahy svátku vůbec a stal se dnem všedním. (Rozh. ze dne 19. února 1942, R II 226/41.)

Pořádkový trest podle § 86 c. ř. s. nelze uložit pro urážku někoho, kdo není na řízení, o něž právě jde, zúčastněn způsobem uvedeným v tomto předpisu. (Rozh. ze dne 25. února 1942, R I 34/42.)

Žalobní žádost za rozluku manželství lze vzít zpět i v řízení opravném. (Rozh. ze dne 26. února 1942, Rv I 1237/41.)

Pro nárok na náhradu škody proti obci hlavního města Prahy, jako podnikatelce stavby silnice, z porušení § 364 obč. zák., jež záleželo v prohloubení pozemku, na němž se silnice stavěla, takže žalobcův pozemek ztratil svoje přirozené opory, je přípustný pořad práva. (Rozh. ze dne 4. března 1942, R I 713/41.)

Proti usnesení prvního soudu, že spor bude projednáván jako bagatelní, je přípustný rekurs. — Hodnotu předmětu sporu o výpověď domovnického poměru a bytu, který vypovídající majitel domu ocenil bagatelně, je k námitce žalovaného, že nejde o věc bagatelní, určití podle hodnoty plnění během výpovědní lhůty, a to tak, že je v pochybnosti vzít za základ obecnou hodnotu bytu a jiných plnění, k nimž je majitel domu podle zákona nebo smlouvy domovníkovi povinen. — Ve sporu o výpověď domovnického poměru je přípustný mezitímní určovací návrh žalovaného domovníka, že mezi stranami není domovnického poměru; tento mezitímní určovací návrh je žalovaný oprávněn oceniti samostatně bez ohledu na ocenění předmětu sporu žalobcem. (Rozh. ze dne 9. března 1942, R II 264/41.)

Kostelní konkurenční výbor na Moravě není právnickou osobou, nemůže samostatně vcházeti v platné závazky a samostatně jednati na soudě. (Rozh. ze dne 12. března 1942, R II 250/42.)

I za právní účinnosti vládního nařízení ze dne 26. června 1941, čís. 248 Sb., že v řízení o svolení k výpovědi nepřipouští se do usnesení krajského soudu další opravný prostředek. (Rozh. ze dne 18. března 1942, R I 82/42.)

V. Řízení nesporné.

Byla-li prodána nemovitost oběma spoluvlastníky společně jako hospodářský celek za jednotnou cenu a bylo-li smlouveno, že platnost celé smlouvy je závislá na jejím schválení opatrovnickým soudem ohledně jednoho z prodatelů, proti němuž bylo v době uzavření smlouvy zahájeno řízení o zbavení svéprávnosti, je tento spoluvlastník ve svých právech k držbě a správě společné věci přímo dotčen usnesením knihovního soudu, kterým se kupiteli povoluje převod vlastnického práva pouze

k ideálnímu podílu druhého spoluvlastníka a jest oprávněn k rekursu proti onomu usnesení. (Rozh. ze dne 8. ledna 1942, R I 662/41.)

Při provádění dobrovolného soudního odhadu nemovitosti je šetřiti ustanovení exekučního a odhadního řádu jen co do způsobu jeho provedení; jinak, zejména co do opravných prostředků proti konečnému stanovění odhadní hodnoty, platí ustanovení nesporného řízení. (Rozh. ze dne 17. ledna 1942, R II 205/41.)

Oprávnění osob, které byly přítomny při dobrovolné soudní dražbě, k rekursu proti usnesení o udělení příklepu. (Rozh. ze dne 13. ledna 1942, R I 693/41.)

Pro usnesení odporového soudu není rozhodný stav znavovaného svéprávnosti v době řízení usnesení prvé stolice, nýbrž stav, jaký byl zjištěn v odporovém řízení. (Rozh. ze dne 18. února 1942, R I 652/41.)

Není nezákonností (§ 46 zákona čís. 100/1931 Sb.), zřídil-li poručenský soud nezletilci k projednání pozůstalosti opatrovníka proto, že nebyly ještě rozřešeny důvodné pochyby, zda poručník, který mu byl dříve ustanoven, je vůbec k poručenství způsobilý, nebo zda byl k poručenství právem povolán. (Rozh. ze dne 19. února 1942, R II 223/41.)

Ustanovení, že nesprávné označení opravného prostředku je bezvýznamné, když lze zřetelně seznati, oč se žádá, platí i v řízení nesporném (knihovním). — Po zavedení vnučené správy podniku podle vládního nařízení ze dne 21. března 1939, čís. 37 Sb., o správě hospodářských podniků a dozoru nad nimi, nemůže býti bez souhlasu a spolupůsobení vnučeného správce a bez schválení příslušného úřadu povolen kupiteli tohoto podniku k knihovní převod vlastnického práva k nemovitostem patřícím k tomuto podniku, a to ani tehdy, jde-li o kupní smlouvu, uzavřenou před zavedením vnučené správy. Vnučený správce je v řízení o vklad vlastnického práva účastníkem. (Rozh. ze dne 10. března 1942, R II 242/41.)

Zákon ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. z., o propůjčování nezbytných cest. — Neposkytuje-li cesta vedoucí k nemovitosti v dostatečné míře spojení potřebné k řádnému hospodaření nebo užívání nemovitosti, může vlastník i tehdy žádati, aby mu byla pro ni propůjčena nezbytná cesta podle uvedeného zákona, je-li dosavadní nedostatečná cesta veřejná. — Pro nárok na cestu nezbytnou je bez významu okolnost, zda obec plní uložené jí povinnosti o udržování veřejné cesty, jakým způsobem by měly býti zapraveny výlohy spojené s tímto udržováním a zda je obec ochotna zbaviti cestu práva veřejnosti. (Rozh. ze dne 31. března 1942, R I 5/42.)

VI. Řízení exekuční.

Na základě platebního rozkazu židovské náboženské obce, jenž byl vydán podle příspěvkového řádu židovské náboženské obce v Praze a jí podřízených obcí v Protektorátě Čechy a Morava, schváleného říšským protektorem, lze vésti k vydobytí náboženské daně (dávek) jen exekuci politickou. (Rozh. ze dne 7. ledna 1942, R II 244/41.)

Dluh, třebas bezúročný, vymáhaný však exekučně a odložený podle § 7 vlád. nař. čís. 44/1940 Sb. pod podmínkou dodržení měsíčních splátek, je pro dlužníka tíživější, než záručitelný dluh, u něhož nehrozí bezprostředně výkon exekuce. — Nenavrhl-li věřitel nebo dlužník v prvé stolici, aby exekuce zabavením služebních platů, povolená podle starých hranic zabavení a odložená podle § 7 vlád. nař. čís. 44/1940 Sb., byla přizpůsobena výši přípustné podle předpisů nařízení o zabavení mzdy ze dne 30. října 1940, Říšský zák. I, str. 1451, nemůže tuto úpravu provést rekursní soud,

třebas se jí dlužník v rekursu domáhal. (Rozh. ze dne 20. ledna 1942, R II 188/41.)

Nemocenské, poskytované revírní bratrskou pokladnou, je zcela vyloučeno z exekuce. — Přípustnost exekuce na pohledávky, příslušející podle zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen, nelze posuzovati podle zákona čís. 221/1924 Sb. — Předpis § 88 zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen nebyl dotčen nařízením ze dne 30. října 1940, Říšský zák. I, str. 1451, ani nařízením říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 27. listopadu 1940, Věst. ř. prot. str. 531. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, R I 706/41.)

Je-li vedena na základě exekučního titulu proti zůstaviteli exekuce na jeho pozůstalost, je na vymáhajícím věřiteli, aby prokázal předložením listin vyjmenovaných v § 9 ex. ř., že dlužníkova pozůstalost není dosud odevzdána a že je řádně zastoupena osobou uvedenou v exekučním návrhu. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, R I 712/41.)

Bylo-li exekuční řízení nucenou dražbou nemovitosti ukončeno, takže osoby odkázané na nejvyšší podání nemohou dosíci uspokojení svých nároků rozvrhovým řízením, a je-li již návrh na opětnou dražbu vyloučen, mohou své nároky uplatnit přímo proti vydražiteli, kterému byla nemovitost knihovně připsána, ač nesplnil dražební podmínky. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Rv II 327/41.)

Odbyté podle §§ 11—13 vládního nařízení ze dne 21. prosince 1938, čís. 379 Sb., je s hlediska zabavitelnosti klásti na roveň výslužným neb zapařovacími platům. (Rozh. ze dne 4. února 1942, R I 16/42.)

Odpůrce navrhovatele prozatímního opatření nemůže se domáhati žalobou nepřipustnosti pravoplatně povoleného prozatímního opatření, třeba bylo použito zajišťovacího prostředku zákonem vyloučeného, nedotýká-li se použití takového prostředku veřejného zájmu. (Rozh. ze dne 11. února 1942, Rv II 346/41.)

Soud rozhodující o příkázání zabaveného pracovního důchodu musí znovu zkoumati, zda a pokud se navržené příkázání srovnává s předpisy nařízení ze dne 30. října 1940, Říšský zák. I, str. 1451, o jednotné úpravě pracovního důchodu před zabavením. — Nedoložil-li vymáhající věřitel svůj návrh na použití dosud platných předpisů pro zabavení konkrétními skutečnostmi, je příkázání bez dalšího šetření povoliti jen v rámci nového nařízení o zabavení mzdy. (Rozh. ze dne 17. února 1942, R I 673/41.)

Pro rozhodnutí o návrhu na určení náhrady za užívání místností po dobu odkladu jejich exekučního vyklizení (§ 8, odst. 2 vl. nař. čís. 44/1940 ve znění čl. I vl. nař. čís. 254/1940 Sb.), je výlučně příslušný soud exekuční. (Rozh. ze dne 21. února 1942, R I 19/42.)

Právo na oddělené uspokojení zaniká podle § 13 konk. ř. samočinně ze zákona; exekuce, kterou bylo nabyto práva na oddělené uspokojení, nezrušuje se sama o sobě zánikem tohoto práva, nýbrž teprve soudcovským výrokem. — K oživení odděleného práva po zrušení konkursu pro nedostatek jmění může dojiti jen tehdy, nebyla-li zatím exekuce zrušena. (Rozh. ze dne 19. března 1942, Rv I 151/42.)

Simultánnímu hypotekárnímu věřiteli přísluší náhradní nárok podle § 222, odst. 3 a 4 ex. ř., nejen tehdy, když obdržel z výtěžku za jednu ze simultánně zavazených nemovitostí (za ideální část jedné nemovitosti) méně, než kolik by naň připadalo při poměrném uspokojení, nýbrž i tehdy, neobdržel-li celou svoji pohledávku, ač žádal o úplné její zaplacení. — Jde-li za sebou více simultánních věřitelů, přísluší uvedený nárok každému z těchto věřitelů, jemuž se nedostalo žádného zaplacení celé

jeho pohledávky (její širší než poměrné části) z prodané nemovitosti (její ideální části) proto, že předcházející simultánní věřitel vyčerpal větší část výtěžku, než kolik připadlo na jeho poměrné uspokojení. — Zadnější simultánní věřitel může uplatnit náhradní nárok teprve na tom základě, který se vytvořil ze zákonného uspokojení předcházejících simultánních věřitelů. — I při náhradních nárocích podle § 222, odst. 3 a 4 ex. ř. musí býti zachována zásada priority. (Rozh. ze dne 25. března 1942, R II 201/41.)

Nebyla-li s rekursem podaným v řízení exekucním předložena plná moc rekurentova, je rekurs formálně vadný, i když byl opatřen podpisem advokátovým. — Nepřipojil-li právní zástupce podepsavší rekurs plnou moc ani po vyzvání rekursního soudu, aby tento formální nedostatek napravil, stíhají stranu, která si ho zvolila, následky spojené s nevyhověním výzvě k nápravě formálních vad. (Rozh. ze dne 25. března 1942, R II 44/42.)

Proti rozhodnutí soudu druhé stolice o dlužníkovu návrhu na odklad exekuce vyklizením podle § 7 vládního nařízení ze dne 14. prosince 1939, čís. 44/1940 Sb., není dalšího opravného prostředku ani tehdy, když prvý soud zamítl k námitce vymáhajícího věřitele návrh dlužníkův pro nepřipustnost odkladu z důvodu § 1 vládního nařízení ze dne 30. dubna 1941, čís. 230 Sb. a rekursní soud vyhradil svému zrušovacímú usnesení právní moc. (Rozh. ze dne 31. března 1942, R II 8/42.)

B. Ve věcech trestních a kárných.

I. Trestní zákony.

Pachatel trestného činu se nemůže dovolávati beztrestnosti pro neodolatelné donucení (§ 2, písm. g) tr. z.), které u něho vzniklo z obavy před potrestáním za dřívější trestný čin. (Rozh. ze dne 22. ledna 1942, Zm I 681/41.)

Spoluvina ve smyslu § 5 tr. z. je stejně trestná jako přímé pachatelství. (Rozh. ze dne 22. ledna 1942, Zm I 681/41.)

K pojmu spolupachatelství není třeba, aby se všichni spolupachatelé zúčastnili na trestné činnosti stejnou měrou. Stačí i částečné přispění, třeba jen v podřízené roli, jen když je vedeno tímž úmyslem jako činnost ostatních pachatelů a je tak objektivně i subjektivně složkou děje, tvořícího ve svém celku trestné jednání. — Každý ze spolupachatelů odpovídá za celý výsledek. (Rozh. ze dne 19. března 1942, Zm II 223/41.)

V pojmu trestného činu podle §§ 81, 82 tr. z. je zahrnuto každé tělesné poškození, pokud nedosahuje stupně, pro který je pachatel podle příslušného ustanovení zákona ohrožen trestem těžším, než je trest určený v § 82, druhá věta tr. z. (Rozh. ze dne 4. března 1942, Zm II 422/41.)

Zneužití moci úřední podle § 101 tr. z. může spočívat i v úmyslném nekonání úřadu. — Škodou ve smyslu § 101 tr. z. je i škoda Protektorátu na jeho právech. — Je nedokonaným sváděním ke zneužití úřední moci podle §§ 9, 101 tr. z., pokusil-li se pachatel bez úspěchu svěsti úředníka k tomu, aby svému úřadu neučinil oznámení o přestupku, jehož zjištění a oznámení spadalo do oboru jeho úřední činnosti. (Rozh. ze dne 5. února 1942, Zm I 638/41.)

Zřízenec úřadu, přidělený výpravně, jehož povinností je dbáti o to, aby se z věcí uložených ve výpravně nic neztratilo, je k uloženým věcem v poměru zakládajícím jeho úřední povinnost, i když není oprávněn s nimi nakládati a nemá nic společného s jejich evidencí a vydáváním. —

Vydá-li je straně, maří účel jejich úschovy a porušuje úřední povinnost, která mu co do těchto věcí byla uložena. (Rozh. ze dne 21. února 1942, Zm II 520/41.)

Je zneužitím moci úřední podle § 101 tr. z., neučiní-li četník, vykonávající kontrolu, povinné oznámení o podezření z trestného činu proti předpisům o zásobování. — Ten, kdo ho k tomu bezvýsledně svádí, je vinen zločinem nedokonaného svádění ke zneužití moci úřední podle §§ 9, 101 tr. z. — Je nerozhodné, jakého prostředku při tom užije, a nezáleží na výši majetkového prospěchu, který při tom nabídne, slíbí nebo poskytne. (Rozh. ze dne 21. března 1942, Zm I 1017/41.)

Ke skutkové podstatě zločinu násilného smilstva podle § 127 tr. z. se nevyžaduje, aby došlo k dokonané souloži. — Není třeba, aby pachatel obmyslel, předvídal nebo zaviněně nepředvídal důležitou škodu na zdraví (nákazu přijíci), která vzešla nedospělé dívky z jeho činu. — Jde tu o objektivní podmínku vyšší trestnosti. (Rozh. ze dne 19. března 1942, Zm I 245/42.)

Ustanovení § 168 tr. z. o beztrestnosti založení ohně pro účinnou lítost se vztahuje i na zločin podle § 169 tr. z. — Pachatel tohoto zločinu se stává beztrestným podle § 168 tr. z., odstraní-li z účinné lítosti nebezpečí, jemuž byl jeho činem vydán cizí majetek. — Nepatrná škoda, vzniklá z pachatelova činu na cizím majetku, nebrání jeho beztrestnosti pro účinnou lítost. (Rozh. ze dne 27. února 1942, Zm I 49/42.)

Sčítací zásady podle § 173 tr. z. nutno použít i v případech, v nichž se krádež stává zločinem z jiného důvodu než z hodnoty odcizené věci, pokud mají sčítané krádeže tutéž kvalifikaci. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 608/41.)

Při krádeži zástavního lístku tvoří cenu rozhodnou pro pořadí činu hodnota zastavené věci, zmenšená o zápůjčku, která na ni byla poskytnuta. (Rozh. ze dne 7. března 1942, Zm I 926/41.)

Nenabitá puška je „jiným nástrojem nebezpečným osobní bezpečnosti“ ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z. (Rozh. ze dne 14. března 1942, Zm I 155/42.)

Dřívím ve smyslu ustanovení § 174 II, písm. d) tr. z., případ druhý, je dřevo stojaté (živé stromy). (Rozh. ze dne 14. ledna 1942, Zm I 593/41.)

Ustanovení § 174 II, písm. d) tr. z. se nevztahuje na osoby, které se v „zahájeném“ lese zdržují s vůlí a vědomím nebo s dopuštěním majitele lesa, jeho lesní správy nebo jejich orgánů. — Otázka, zda jde o les zahájený, je otázka právní. (Rozh. ze dne 19. února 1942, Zm I 769/41.)

Pojem krádeže ze zvyku podle § 176 I tr. z. může být naplněn buď tím, že byl pachatel krádeže již dříve opětně bez úspěchu potrestán pro krádež, nebo že v souzené věci nahromadil velký počet krádeží, třeba v krátkém časovém úseku. Není třeba nepřetržitě řady dřívějších odsouzení a stačí krádeže jakékoliv kvalifikace. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 981/41.)

Asistent drogerie, jehož úkolem je prodávati věci v zaměstnavatelově kramě, není osobou služebnou podle § 176 II, písm. b) tr. z., nýbrž obchodním pomocníkem, a tedy živnostníkem ve smyslu § 176 II, písm. c) tr. z. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 464/41.)

Ustanovení § 176 II, písm. b) tr. z. nechrání službodárce jen jako vlastníka, nýbrž i jako držitele. Je proto nerozhodné, že pachatel nevěděl, že odcizená věc je vlastnictvím jeho službodárce. Stačí, že si byl vědom toho, že ji odnímá z jeho držby. (Rozh. ze dne 14. března 1942, Zm I 831/41.)

§ 183 tr. zák.: Věc je pachateli svěřena, byla-li držitelem fakticky odevzdána v jeho moc buď s příkazem, aby s ní naložil určitým způsobem podle odevzdatelova přání, nebo v předpokladu, že tak učiní. Záloha vyplacená řemeslníkovy objednatel (do neomezené právní dispozice) na ujednanou cenu objednaného díla není řemeslníkovy svěřena. (Rozh. ze dne 17. ledna 1942, Zm I 495/41.)

Skutková podstata zpronevěry spáchané zadržením zboží, svěřeného pachateli do komisionního prodeje, nevyžaduje, aby byly splněny všechny náležitosti komisionářské smlouvy podle obchodního zákona. Pro obor trestního práva je významná pouze skutečná stránka věci v obecném smyslu, nikoliv její civilněprávní povaha. Stačí, že šlo o věc svěřenou ve smyslu § 183 tr. z. (Rozh. ze dne 10. března 1942, Zm II 370/41.)

Ke skutkové podstatě podílnictví na krádeži podle § 185 tr. zák., spáchané ukrýváním nebo převedením na sebe, je třeba pachatelovy aktivní činnosti. — Nevyžaduje se však, aby pachatel přímo převzal ukradenou věc, nýbrž stačí jakékoliv jeho pomocné jednání, jímž se podporuje ukrývání ukradené věci jinou osobou (schvalování toho, že byly ukradené věci uloženy v prostore, podléhající pachatelovu disposičnímu právu). (Rozh. ze dne 8. ledna 1942, Zm I 765/41.)

Bezpečnostní orgánové jsou vrchnost ve smyslu § 187 tr. z. — Náhrada škody se nestala včas ve smyslu § 187 tr. z., vydal-li zloděj ukradenou věc detektivovi policejního ředitelství, jenž ho zastavil na své služební pochůzce, a ten jí pak vrátil poškozenému. (Rozh. ze dne 14. ledna 1942, Zm I 780/41.)

Vrchností ve smyslu § 187 tr. z. jsou jen ti orgánové veřejné správy, jímž je zvláště uloženo dbáti o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. — Referent zemské stravovací komise, vyslaný zemským prezidentem na revisi stravovací akce, není vrchností ve smyslu § 187 tr. z. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Zm I 583/41.)

Vyjevovací přísaha se vztahuje nejen na dlužníkovy seznání o stavu jmění, nýbrž i na jeho odpovědi na dotazy zástupce vymáhající strany, zapsané do seznamu jmění a dlužníkem podepsané, pokud mají vztah k rozsahu jeho jmění. (Rozh. ze dne 14. února 1942, Zm I 741/41.)

Věci omylem došlou ve smyslu § 201, písm. c) tr. z. jsou i peníze, které někdo dá pachateli omylem při placení, neb o něž mu omylem vyplatí více, než mu náleží. — Tím, že pachatel nevrátil takové peníze ani na upomínky poškozeného a dokonce mu hrozil ještě četnictvem, je naplněno jejich ukrytí (přivlastnění). (Rozh. ze dne 5. února 1942, Zm I 797/41.)

Zločin, jehož se pachatel dopustil v promlčecí době, přetruhuje promlčení podle § 229, písm. d) tr. z., i když byl trest zaň uložený prominut amnestií ze dne 7. října 1938. (Rozh. ze dne 6. února 1942, Zm I 518/41.)

Ten, kdo se (bez poškozovacího úmyslu) vydává za zřízence silniční správy, ustanoveného silniční správou k výkonu policejní silniční služby, vydává se za veřejného úředníka (služebníka) ve smyslu § 333 tr. zák. — Je nerozhodné, z jaké pohnutky to činí. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Zm II 163/41.)

Základem úsudku o příčinné souvislosti jsou poznatky obecné zkušenosti. — K úsudku o tom, že je tu příčinná souvislost mezi pachatelovým opominutím a výsledkem (poraněním), není třeba, aby bylo možno usouditi s naprostou (apodiktickou) jistotou, že by k výsledku nedošlo, kdyby se byl pachatel nedopustil opominutí. Takový závěr nemůže býti úsudkem jistoty, nýbrž vždy jen soudem pravděpodobnosti. — Zavínění majitele pily, nezabezpečil-li kružní pilu způsobem předepsaným v § 89,

odst. 1 vl. nař. čís. 41/1938 Sb. (o ochraně života a zdraví pomocných dělníků). — Dělník, dohlížející na mladistvého učně, přiděleného mu k pomocné práci při kružní pile, je odpovědný za učňův úraz, nezařadil-li stroj, když od pily odcházel, ani neučinil jiné opatření. — Kružní pila je nebezpečný stroj ve smyslu § 146, odst. 2 vl. nař. čís. 41/1938 Sb., jehož obsluhou nesmí býti zaměstnána osoba mladší než osmnáct let. — Pomocné práce, které koná mladistvý učeň pod dozorem při kružní pile a při nichž nemůže přijíti do styku s jejím kotoučem, nejsou ještě obsluhou kružní pily ve smyslu tohoto ustanovení. (Rozh. ze dne 10. ledna 1942, Zm I 507/41.)

Povoz jedoucí po veřejné silnici v době zatemnění musí býti vzadu opatřen červeným světlem podle § 18, odst. 2 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě z 25. srpna 1939, Věst. ř. prot. str. 71, od doby, kdy je podle obecných předpisů nutno zatemnit světelné zdroje. — Temnotou (Dunkelheit) se v uvedeném ustanovení rozumí v přírodě stav, kdy není přirozeného denního světla. — Příčinná souvislost mezi opominutím vozky, který neopatřil svůj povoz červeným koncovým světlem, a úrazem motocyklisty, nejvyššího na jeho povoz, není vyloučena tím, že motocyklista jel příliš rychle a neopatrně. (Rozh. ze dne 17. ledna 1942, Zm II 246/41.)

Zamýšlí-li řidič vozidla (cyklista) změnit směr jízdy nebo zastavit, musí to dát zřetelně najevo ostatním účastníkům dopravy, ať o nich ví či nikoliv. — Nemůže se, jsa účastníkem dopravy, omlouvatí neznalostí předpisu § 11, odst. 1 d. ř. s. — Nestačí, aby účastník dopravy dbal jen předpisů dopravního řádu silničního; ty nejsou jediným zdrojem předvídatelnosti nebezpečí. — Motocyklista musí počítati s tím, že cyklista, jedoucí před ním dále od pravé strany jízdní dráhy, než stanoví § 8, odst. 2 d. ř. s., může odbočit vpravo do poboční ulice, k níž se blíží, a octnout se při tom v jeho jízdní dráze; musí proto mezi oběma vozidly zachovat takovou vzdálenost, aby mohl včas zastavit nebo se bezpečně vyhnout odbočujícímu cyklistovi. Nestačí, že dal před odbočkou ulice několikrát výstražné znamení. (Rozh. ze dne 20. ledna 1942, Zm II 195/41.)

Řidič automobilu musí za tmy voliti takovou rychlost, aby mohl, kdyby se mu vyskytla překážka v jízdní dráze, zastaviti na vzdálenost, na níž před sebe vidí. — Je-li silnice zasněžená a zledovatělá, musí při volbě rychlosti uvážiti i tyto okolnosti a počítati s možností smyku při náhlém zabrzdění. (Rozh. ze dne 27. ledna 1942, Zm II 354/41.)

Každý chodec průměrných schopností si má (musí) uvědomiti, že, přechází-li vozovku před přijíždějícím automobilem s jedné strany na druhou a hned zase zpět, vyvolává nebezpečí jak pro sebe, tak i pro osoby sedící v automobilu. — Zavinění chodce, který takto způsobil, že auto, vyhýbajíc se mu, sjelo do příkopu a že tím byly zraněny osoby v něm sedící. (Rozh. ze dne 2. února 1942, Zm II 374/41.)

Majitel kružní pily se nemůže omlouvatí neznalostí předpisu § 8 nař. z 28. prosince 1910, čís. 2 mor. z. z. z roku 1911 o zabezpečení kotouče kružní pily. — Zabezpečena musí býti i spodní část kotouče (pod stolem). — Půjčí-li majitel nedostatečně zajištěnou kružní pilu jinému, vyvolává nebezpečí, které si při náležitě bedlivosti může a má uvědomiti. — Je nerozhodné, že při tom odmítl odpovědnost za úraz a že mohl u vypůjčitele předpokládati znalost platných předpisů. (Rozh. ze dne 10. února 1942, Zm II 333/41.)

Otázka, podléhá-li kružní pila obžalovaného předpisům, nařizujícím opatřiti každou kružní pilu ochranným zařízením, je otázka právní, která

nemůže býti předmětem znaleckého důkazu. — Zednického mistra (stavitele) užívajícího v živnosti kružní pily neomlouvá neznalost bezpečnostních předpisů, vydaných na ochranu života a zdraví osob na ní pracujících, které je povinen znáti. — Okolnost, že dělníkům nařídil, jak mají při práci postupovati, aby se chránili před úrazem, ho nezprošťuje odpovědnosti za zranění, které dělník utrpěl při práci na kružní pile, neopatřené předepsaným ochranným zařízením. (Rozh. ze dne 4. března 1942, Zm II 418/41.)

Zavinění správce mlékárny, neopatřil-li ochrannými brýlemi dělnici, jejíž zrak mohl býti při práci ohrožen žiravinou. — Povinnost opatřiti dělníky při práci ochrannými brýlemi (§ 148 vl. nař. č. 41/1938 Sb.) nastává již při pouhé možnosti ohrožení jejich zraku žiravinami. Je nezávažné, jak často dochází při jejich práci skutečně k postrkání žiravinou a zda jde o dělníky zkušené (vycvičené) či nezkušené (nevycvičené). — Je-li nebezpečnost práce poznatelná již podle objektivních měřítek, je tím spíše poznatelná správci závodu, v němž se taková práce provádí. (Rozh. ze dne 14. března 1942, Zm I 616/41.)

Nejde o krádež v rodině podle §§ 189, 463 tr. zák., dopustil-li se jí bratr žijící v rodině svých rodičů na své sestře, která má vlastní byt a tvoří se svým manželem samostatnou rodinu, i když obě rodiny užívají společně kuchyně, v níž vaří každá na vlastní účet. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm II 391/41.)

Tiskopisem ve smyslu § 516 tr. z. jsou nejen věci tištěné (tiskařské výrobky — tiskopis v užším smyslu), nýbrž i každý projev lidské myšlenky bez ohledu na její vnitřní (literární neb uměleckou) hodnotu, rozmnožený jakýmikoliv prostředky mechanickými nebo chemickými (tiskopis v širším smyslu). — Patří sem i otisk (kopie) fotografického snímku pornografického obsahu. — K veřejnému pohoršení ve smyslu § 516 tr. z. stačí, že se obsah vyobrazení (fotografie) stal přístupným většímu počtu osob. Nezáleží na tom, že jednotlivé snímky nebyly otiskem téhož negativu, nýbrž na tom, že byly stejného (podobného) závadného obsahu. (Rozh. ze dne 22. ledna 1942, Zm I 681/41.)

Přípustnost zadržení obžalovaného, (který je nebezpečný cizímu majetku) v donucovací pracovně podle § 7, odst. 2, písm. b) zák. č. 89/1885 ř. z. ve znění čl. II zák. č. 102/1929 Sb. lze vysloviti jen tehdy, spáchal-li trestné činy, pro něž byl dříve potrestán, z některé z pohnutek uvedených v tomto ustanovení a je-li mimo to odsuzován pro zločin spáchaný z takové pohnutky. Jiná, byť i nízká a nečestná pohnutka nemůže ospravedlniti tento výrok. (Rozh. ze dne 16. března 1942, Zm I 97/42.)

Krystal s detektorem a otočný kondensátor jsou radiotelefonní zařízení ve smyslu §§ 1 a 24, odst. 1 zák. č. 9/1924 Sb. — Vetešník, který je prodává bez zvláštního povolení podle § 1 uved. zák., propadá trestu podle § 24 téhož zákona. (Rozh. ze dne 17. ledna 1942, Zm II 380/41.)

Zaměstnanec firmy oprávněné k prodeji radiotelefonních zařízení se nedopouští zločinu (přečinu) podle § 24 zák. č. 9/1924 Sb., provádí-li pro ni na její příkaz a s jejím vědomím opravy přístrojů. Provádí-li je mimo místnosti označené úřadu, dopouští se jen správného přestupku podle § 24, odst. 6 zák. č. 9/1924 Sb. — Radiotelegrafní zesilovače, pokud nejsou v pevném spojení se zařízením pro přenášení hudby s hlasitou reprodukcí (gramofonem), nutno považovati za radiotelegrafní zařízení podle zák. č. 9/1924 Sb. (Rozh. ze dne 9. února 1942, Zm I 334/41.)

§ 2, odst. 1 L zák. čís. 178/1924 Sb.: Slíbil-li nebo nabídl-li pachatel veřejnému činiteli úplatek nepřímo (prostředníkem), je nerozhodné, zda

prostředník skutečně vykonal pachatelem žádaný neb očekávaný zákrok u veřejného činitele. Trestný čin je tu dokonán již slibem nebo nabídkou úplatku vůči prostředníkovi. (Rozh. ze dne 8. ledna 1942, Zm I 488/41.)

Při souběhu trestných činů podle § 25, odst. 5, druhá věta zák. č. 48/1931 Sb. snižuje se toliko na polovinu trestní sazba za čin, spáchaný před osmnáctým rokem, nemění se však nic na povaze trestů podle ustanovení trestních zákonů. — Jde-li při takovém souběhu v obou případech o zločiny, má toto snížení trestní sazby jen význam pro posouzení otázky, který trest nutno považovati za ostřejší ve smyslu § 34 tr. z. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 608/41.)

U pomocného zařízení, uvedeného v § 45 zák. čís. 48/1931 Sb. (o trestním soudnictví nad mládeží) posuzuje se lhůta k podání opravného prostředku podle lhůty platné pro obviněného. — Na tom nic nemění ani okolnost, že soud tomuto pomocnému zařízení doručil rozsudek s poučením, které tomu neodpovídalo. (Rozh. ze dne 26. února 1942, Zm I 745/41.)

Projev (článek), v němž není jmenována osoba napadeného, je nezpůsobilý ohroziti čest soukromého žalobce, jen je-li vyloučeno, že tu byli tak informováni čtenáři, aby mohli ze skutečností v něm uvedených poznati, že je jím míněn právě soukromý žalobce. — Závěr, že se výrazy uvedenými v článku rozumí soukromý žalobce, nemusí být dovozen jen ze skutečností uvedených ve stíhaném článku, nýbrž může být vyvozován i z jiných souvislých skutečností. — Nebezpečí pro čest napadeného u čtenáře, který nemůže posouditi věcný vztah skutečností v článku uvedených k osobě napadeného, záleží i v tom, že takový čtenář, puzen zvědavostí, vzbuzenou obsahem článku, bude pátrati po dalších souvislostech v něm naznačených. — Otázka, co si pisatel článku myslel o jeho dosahu a koho jím chtěl napadnouti (subjektivní smysl projevu), má význam toliko s hlediska dolosní skutkové podstaty pomluvy podle § 2 zák. o ochraně cti, je však nerozhodná, jde-li o kulposní přestupek zanedbání povinné péče podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. (Rozh. ze dne 28. února 1942, Zm I 458/41.)

Výklad zjištěného projevu a posouzení, na koho se tento projev vztahuje, je otázka právní. — Zda byla projevem ohrožena něčí čest, nutno posouditi s objektivního hlediska. — Je pomluvou podle § 2 zák. o ochraně cti, je-li vědeckému badateli vytýkána nevědeckost. (Rozh. ze dne 4. března 1942, Zm I 882/41.)

Skutková podstata přečinu podle § 4, odst. 1 vl. nař. čís. 106/1939 Sb. (o ochraně zvířat proti týrání — ve znění čl. I, čís. 1 vl. nař. čís. 108/1941 Sb.) vyžaduje jednak, aby týrání zvířete bylo surové, jednak aby způsob tohoto surového týrání prýštil z pachatelovy bezcitnosti se zvířetem a nasvědčoval jí. — Tento soudně trestný přečin se způsobem svého spáchaní, jenž je výrazem pachatelova bezcitného smýšlení, odliňuje od surových činů stejného rázu, trestných podle § 4, odst. 3 uved. vl. nař. politickou (policejní) vrchností. (Rozh. ze dne 5. března 1942, Zm I 724/41.)

Trestnost přestupku podle § 5, č. 6 vl. nař. č. 62/1941 Sb. není vyloučena tím, že je snadno vznětlivá věc ohrožena požárem také odjinud. — Ustanovení § 2 vl. nař. č. 62/1941 Sb. o účinné lítosti se vztahuje pouze na přečiny uvedené v § 1, odst. 1 téhož vl. nař., nikoliv i na ostatní trestné činy uvedené v tomto vládním nařízení. (Rozh. ze dne 20. března 1942, Zm I 1004/41.)

K účinné lítosti podle § 2 vlád. nař. č. 62/1941 Sb. (k odvrácení požárů zaviněných nedbalostí) je třeba, aby vinník sám z vlastní pohnutky svou

osobní činností uhasil oheň, vzniklý jeho neopatrností. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Zm I 712/41.)

Ondatra (krysa pižmová) není lovnou zvěří ve smyslu § 2 vlád. nař. č. 127/1941 Sb.; nevztahuje se na ni právo myslivosti oprávněného. — Jejím chytáním, složením nebo přivlastněním nezasahuje nikdo do cizího práva myslivosti, ani když tak činí v obvodu, v němž mu výkon práva myslivosti nepřísluší. (Rozh. ze dne 13. ledna 1942, Zm II 487/41.)

II. Trestní řízení.

Krádež spáchaná osobou podléhající jinak příslušnosti protektorátních soudů náleží k příslušnosti německých soudů, zúčastnila-li se na ní (jako pachatel, podílík) osoba, pro niž platí německé trestní právo (německý státní příslušník). (Rozh. ze dne 16. března 1942, Zm II 123/42.)

Nezpůsobilost k svědeckví podle § 151, čís. 3 tr. ř. zakládá jen naprostá svědkova nezpůsobilost k udání pravdy v době svědeckého výslechu (nikoliv v době vnímání skutečnosti, o níž je slyšen). (Rozh. ze dne 13. února 1942, Zm I 253/41.)

Svědecká přísaha je podle § 170, čís. 5 tr. ř. vyloučena, jen jde-li o trvalou vadu, založenou na vadě tělesné nebo duševní. — Přísežný výslech svědka stíženého takovou vadou zakládá zmatečnost podle § 281, čís. 3 tr. ř., jen byla-li tato vada nalézacímu soudu do té míry zjevná nebo tvrzením stran naznačena či jinak osvědčena výsledky řízení, že měl ještě před počátkem svědeckého výslechu podnět k úvahám o tom, lze-li svědka slyšetí přísežně či jen nepřisežně. (Rozh. ze dne 13. února 1942, Zm I 253/41.)

Předpis § 170, čís. 6 tr. ř. předpokládá hluboké a trvalé nepřátelství, které je způsobilé svěsti svědka ke křivé přísaze. (Rozh. ze dne 13. února 1942, Zm I 253/41.)

Z důvodu uvedeného v § 170, čís. 7 tr. ř. je vyloučena jen přísaha následná, nikoli i předchozí. (Rozh. ze dne 13. února 1942, Zm I 253/41.)

§ 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř.: Rozhodovací důvody mají být věrným obrazem hodnocení průvodních prostředků, skutkově zjišťovací činnosti soudu a jeho úvah při právním posuzování jejich výsledků. — Rozsudek, který nevyhovuje tomuto požadavku, je zmatečný podle § 281, čís. 5 tr. ř. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 440/41.)

Namítá-li obžalovaný ve zmatečné stížnosti, že je rozsudkový závěr o jeho přímém pachatelství právně mylný, nemůže mítí úspěch, zakládala-li by pak jeho činnost skutkovou podstatu spoluviny. (Rozh. ze dne 22. ledna 1942, Zm I 681/41.)

Výtka, že nalézací soud nebyl řádně obsazen (§ 281, čís. 1 tr. ř.), není prováděna námitkou, že obžalovaný neměl býtí souzen tuzemským soudem, nýbrž soudem cizozemským. (Rozh. ze dne 29. ledna 1942, Zm I 583/41.)

Byla-li věc zrušovacím soudem přikázána nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí jen co do jedné z více krádeží, nesmí se nalézací soud již zabývatí otázkou viny co do ostatních krádeží, jimiž byl obžalovaný pravoplatně uznán vinným. (Rozh. ze dne 12. února 1942, Zm I 608/41.)